

LÉKAŘSKÁ TERMINOLOGIE A LATINA

- výuka: 23.9., 11.11., 16.12., 11.1. v 8:00
- učebna A11/334
- 11.1. také zápočtový test (zvládnutí umožňuje připuštění ke zkoušce)

VÝZNAM A OBSAH KURZU

- elementární odborný slovník –
substantiva, adjektiva
- základy latinské gramatiky a slovo tvorby
- úvod do nauky slovo tvorby v odborné
rovině

VÝSLOVNOST LATINSKÝCH SLOV

- dvojhlásky: AE, OE, EU
- samohlásky
- souhlásky:

C: c + a/o/u = K c + e/i/ae/oe/eu = C

I (J): před samohláskou = J

Q: qu = KV

S: mezi dvěma samohláskami/r + s = Z

T: t + ia/ie/io/iu = C

ZÁKLADNÍ GRAMATICKÉ KATEGORIE

- **SUBSTANTIVA (substantiva)**
- **ADJEKTIVA (adiectiva)**
- **ČÍSLOVKY (numeralia)**
- **PŘEDLOŽKY (praepositiones)**
- **SLOVESA (verba)**

SUBSTANTIVA

- základní gramatické kategorie: PÁD, ČÍSLO, ROD, DEKLINACE

PÁD: 1. **nominativ (nom.)**

2. **genitiv (gen.)**

3. **dativ (dat.)**

4. **akuzativ (acc.)**

5. **vokativ (voc.)**

6. **ablativ (abl.)**

SUBSTANTIVA

**ČÍSLO: jednotné – singularis (sg.)
množné – pluralis (pl.)**

**ROD: mužský rod – maskulinum (m.)
ženský rod – femininum (f.)
střední rod – neutrum (n.)**

SUBSTANTIVA

DEKLINACE:

- 5. deklinací – kmenová samohláska

1. deklinace: VEN-A, VEN-AE A

2. deklinace: NERV-US, NERV-I O (nerv-o-rum)

3. deklinace: DOLOR, DOLOR-IS SOUHL.

PELVIS, PELV-IS I

4. deklinace: DUCT-US, DUCT-US U

5. deklinace: FACI-ES, FACI-EI E

ADJEKTIVA

- shoda s příslušným substantivem (shodný přívlastek)

rod

číslo

pád

- skloňování podle **prvních tří deklinací**

1. DEKLINACE – A-kmeny

latinská substantiva vzor: **vena, venae f. – žíla**

	sg.	pl.
1.	ven-a	ven-ae
2.	ven-ae	ven-a-rum
4.	ven-a-m	ven-a-s
6.	ven-ā	ven-i-s

- rodem většinou **feminina**
- výjimky: **antagonista, ae m.; dentista, ae m.**

1. DEKLINACE – A-kmeny

řecká substantiva

vzor: **diabetes, diabetae m.**

vzor: **systole, systoles f.**

sg. – m.

sg. – f.

1. diabet-**es**

systol-**e**

2. diebet-**ae**

systol-**es**

4. diabet-**a-m/-en**

systol-**en**

6. diebet-**ā/ē**

systol-**ē**

pl. je stejný jako u latinských substantiv

2. DEKLINACE – O-kmeny

latinská substantiva vzor: **nervus, nervi m. - nerv**

	sg.	pl.
1.	nerv- us	nerv- i
2.	nerv- i	nerv- o-rum
4.	nerv- u-m	nerv- o-s
6.	nerv- o	nerv- i-s

- rodem většinou maskulina (s konc. –us v nom.)
- vzor **cancer, cancri m.** **puer, pueri m.**

2. DEKLINACE – O-kmeny

řecká substantiva

vzor: **nephros, nephri m. - ledvina**

sg.

pl.

1. nephr-**os**

nephri-**i**

2. nephri-**i**

nephri-**o-rum**

4. nephri-**o-n**

nephri-**o-s**

6. nephri-**o**

nephri-**i-s**

2. DEKLINACE – O-kmeny

latinská substantiva vzor: septum, septi n. přepážka

sg.	pl.
1. sept- um	sept- a
2. sept- i	sept- o-rum
4. sept- u-m	sept- a
6. sept- o	sept- i-s

- koncovky **nom.** a **acc.** jsou u neuter stejné

2. DEKLINACE – O-kmeny

řecká substantiva

vzor: **colon, coli n.** – tlusté střevo

	sg.	pl.
1.	col- on	col- a
2.	col- i	col- o-rum
4.	col- o-n	col- a
6.	col- o	col- i-s

ADJEKTIVA podle 1. a 2. deklinace

feminina – podle vzoru 1. deklinace

maskulina – podle vzoru 2. deklinace pro m.

neutra – podle vzoru 2 deklinace pro n.

cav-a	cav-ae	long-us	long-i	osse-um	osse-a
cav-ae	cav-arum	long-i	long-orum	osse-i	osse-orum
cav-am	cav-as	long-um	long-os	osse-um	osse-a
cav-a	cav-is	long-o	long-is	osse-o	osse-is

- shoda adjektiva se substantivem – podle rodu substantiva

TVOŘENÍ LÉKAŘSKÝCH TERMÍNŮ

- samostatné **substantivum**
- **substantivum + adjektivum** (shodný přk)
- 2 substantiva:
 - obě substantiva ve shodném pádě**
 - neshodný přk:
 - subst. v nom. + subst. v gen.**
 - subst. v nom. + předložka + subst. v acc./abl.**